

Kukucska Ferenc : Guszti emberei

Darula Gusztit nem zavarta, hogy az emberek csak jóindulatból vagy számalomból állnak szóba vele. El sem gondolkodott ezen valószínűleg sohasem. Cinkos mosollyal beszélték mögötte: a Jóistennek biztos más dolga akadhatott, vagy elfogyott a napi kvótája! - mikor némi elméért Guszti sorban állt nála élete hajnalán. Guszti azért tért vissza majdhogyanem üres kézzel az Úrnál tett küldetéséből...

Szülei - mivel nem is igen tehetek mást - szomorúan beletörődtek a megváltoztathatatlanba. Ami vigasz maradt számukra, idősebb fiuk László, vagy, ahogy mindenki nevezte, Landa - egészségesnek született. Ő maradt a büszkeségük, és idős korokra a reményük.

Édesanyjuk és édesapjuk halála után - alig egy év különbséggel távoztak el - a fiúk a szülői házban laktak tovább. Landa ekkor huszonkét éves volt, Guszti tizenhét. Keményen kellett dolgozniuk, mert senkire nem számíthattak. Szüleik örökül hagyott szőlőbirtokát művelték az idősebb testvér irányítása mellett. Landa megkövetelte öccsétől a feltétlen engedelmeséget és a csendőrpertut, vagyis ő tegezi testvérét, Gusztinak viszont magáznia kellett bátyját.

Landa hét hónap múlva elvette egy módos juhász megesett lányát, és apósa segítségével építkezni kezdett a szülői ház melletti üres telken. Elvárta öccse állandó segítségét a kőművesek mellett, nemkülönben a szőlőmunkákban - amit ő már alig végzett, hiszen családja volt és lekötötte az épülő ház. Guszti késő esténként fáradtan zuhant az ágyba, de előtte bátyjával lementek a pincébe. Számára ez volt a nap fénypontja. „Három decit tisztán!” - kiáltotta sűrű pislogások közt hahotázva, és egy húzásra kiitták poharaikat, majd újra megnyitották a hordó csapját.

Vagy negyven év telt el Landa nősülése óta, de Guszti soha nem panaszkodott senkinek sem előtte, sem utána. Dolgozott a szőlőben, a napok és évek ugyanúgy teltek számára. A konyhai székre tett lavórban felsőtestéről lemosta a permetet és izzadságot minden vasárnap délelőtt, és ha már bátyja vagy egy ismerőse szólt neki fejcsóválva, hogy - szagos vagy Guszti! - bedobálta ruháit öreg mosógépébe. Centrifuga hiányában az udvaron forgatta feje felett a vizes melegítőt vagy inget, mint egy karikás ostort, majd kiterítette száradni a farakásra. Egész évben sötétkék melegítőalsót hordott, lábán gumicsizmát. Szalonnát, sonkát, kolbászt evett, még gyakrabban zsíros kenyeret. De igazi csemegének a sült szalonnát tartotta - igaz, mást nem is tudott a gázon elkészíteni.

Guszti vallásossága és ércesen zengő énekhangja eredményeképp bekerült az egyházi kórusba. A kedd délutáni próbákra nadrágot és cipőt húzott, megtöltött egy ötliteres demizsont borral, majd kellő komolysággal kerékpárra ült. Hazafelé már tolta a biciklit, mert a próba végére más énekkaros kollégáival együtt elázott és teli szájjal mosolygott az utcán mindenkire, jókedvűen köszöntve gyereket, felnőttet, autóst.

A márkákat nem ismerte, de rendszáma alapján megmondta vagy ötszáz autóról, hogy ki a jármű tulajdonosa.

A két férfi Landa háza előtt megállt, egyikük megnyomta a csengőt. Mindkettő nagydarab, barna hajú, barna szemű, huszonöt-harminc körüli volt. Egyikük a szakállas - feltűnően vibráló mozgással és tekintettel - odaszólt társának, aki lányos arcát nemrég borotválhatta.

- Öcsém ezek nincsenek itthon. Adtunk a szarnak egy pofont!

Nyílt a kapu, Landa meghökkenve nézett a két idegenre, nem árt az óvatosság. Először valami csavargóknak nézte őket, de a ruházatuk és a magabiztosságuk ennek ellent mondott.

- Jó napot! Én Sléter Péter vagyok, összehaléztam az asszonnyal. Ez meg itt a barátom Ózdi Márk. Darula Lászlót keressük - hadarta a szakállas. - A maga rokona, a tévészerelő ismerősei vagyunk. Darula Robi mondta, albérletet hirdetnek a maga öccsénél, a Gusztinál...

Landa behívta őket, bort hozott, megbeszélték a részleteket. Gusztinak albérlői lettek.

Márk az utcai szobában barátnője hajába fúrta orrát. Péterhez este érkezett a kedvese, akit mindjárt becipelt a konyha melletti szobába. A szerelem zajai hamarosan kihallatszottak a konyhába. Guszti kaján vigyorral elnyomta a cigarettáját, levetkőzött, bebújt az ágyba.

- Nagyságos Sléter úr! Nekem is szerezhethétek már nunát! - kiáltotta a szoba felé.

- Szerzünk Guszti, de most nem érek rá - lihegte egy hang az ajtó mögül.

- Akkor kérek engedélyt hajtányozni! - kuncogott Guszti.

- Guszti csak verd ki izibe, engem meg hagyjál már békén baszd meg!

Péter és Márk felváltva főztek. Levest, pörköltet hétközben, hétvégén, ha nem mentek sehova, sült húsok illata szállt a levegőben. Ezekre az ebédekre gyakran hívtak vendégeket, volt, hogy nyolcan-tízen ülték körbe az asztalt. Guszti arca kisimult, hízni kezdett. Büszkén újságolta mindenkinek, hogy van két veszélyes embere, akik jókat főznek, és hozzák a sok vendéget. Ilyenkor hamiskásan elmosolyodott, majd komollyá vált az arca és halkán hozzáfűzte: sok jó nő is jön ám, engem azok nagyon szeretnek - bólogatott - mert tudják, hogy én vagyok a gazda!

Márk a munkahelyén beszélt egy tanyán lakó özvegyasszonynak Gusztiról. Nem hallgatott el semmit. A kissé beszédhibás asszony gondolataiban megfordult, ha egy kicsit közelebb engedí magához Gusztit, az még rá is írathatja a házáat. Nem tudta, hogy a ház a két testvére.

Guszti elkezdett járogatni a tanyára, ahogy mondta, a Mamához, s ettől kivirult. Dicsekedett a városban mindenkinek: nekem is van nőm! Két hónap múlva azonban összeomlott minden.

Márk lecsót főzött, Péter a volt feleségével találkozott, Guszti kiment a tanyára. Estefelé csikordult az utcai kapu, Guszti hangos zokogással tolta be az udvarba kerékpárját. Arca és nyaka erősen vérzett. Nyakában egy ablaktábla lógott, melynek középső és alsó üvege ép volt, a kitörött felső helyén Guszti feje. Márk nem tudta, sírjon vagy nevéssen.

- Gusztikám mi történt veled?

- Az a szemét negyedik liba az oka - küszködött Guszti a könnyeivel. - Azt mondta a Mama, hogy csak akkor ad nunát, ha behajtom a libákat. Hármát bezavartam az ólba, de a negyedik mindig elszaladt. Mondtam ezt a Mamának, az meg bezárta az ajtót, hogy nem enged be, amíg nincs meg a negyedik liba. Én meg tovább kopogtam az ablakon, erre kijött a Mama, levette az ablaktáblát és fejbe vágott vele. Azt is mondta, hogy menjek a búsba, úgysem írathatom rá a házamat.

Kedvesen Márkra nézett.

- Ha ti ott vagytok, ezt nem meri megcsinálni az biztos!

Este, mikor Péter megjött, Guszti bort hozott a pincéből bár már egy korty sem hiányzott neki. Nehezen talált be a demizsonnal az ajtón.

- Most halotti tort fogunk ülni - csapott az asztalra. - A Mamának vége, többet nem megyek hozzá, le van szarva! Most már csak tik vagytok nekem. Két veszélyes ember, két legjobb barát! Majd tik főztök és megvédetek! - Töltött a poharakba, koccintottak. - Három decit tisztán! Le vele!

Később mind a hárman felálltak az asztalra, trágár nótákat énekeltek, és ritmusra csapkodták a mestergerendát. Landa lépett a konyhába.

- Hát ti mi az úristent csináltok? Az utcában senki nem alszik töletek.

Guszti lehorgasztotta a fejét.

- Ne haragudjon bátyám, de elváltam a Mamától. Ezt meg kell ünnepelni. Töltsön magának.

Landa megivott két pohárral, legyintett és bevágta maga után az ajtót.

Péter szeretett focizni. Vállalati csapatával benevezett a városi kispályás bajnokságra. Az őszi idényben minden hétre jutott egy-két meccs. Ilyenkor reklámszatyorba pakolta piros tréningruháját, tornacipőjét, motorra ült és elhajtott a sportpályára. Másfél óra múlva Guszti kiment az utcára, türelmetlenül szívta a cigarettákat, míg Péter motorja fel nem tűnt. Ekkor beszaladt, poharakba bort töltött, és Péternek részletesen el kellett mesélni mi történt a meccsen. Guszti egyszer az asztalra csapott.

- Nagyságos Sléter úr! Én is olyan nagy focista akarok lenni, mint te!

Péter nevetve megveregette Guszti vállát.

- Leszel Gusztikám. Biztos, hogy leszel.

Másnap délelőtt Péter hazaugrott a munkahelyéről egy kimutatásért. Guszti az udvaron az ő tréningruhájában és tornacipőjében egy gumilabdát rugdosott kiizzadva a szürkére mázolt utcai kapura. Mikor meglátta Pétert ijedten megrezzent, ránézett a tréningruhára, aztán Péterre és a szokásosnál jobban kezdett dadogni.

- Nee-em baj?

- Semmi baj, Guszti. De ha vége az edzésnek kapcsold be a mosógépet, és mosd ki.

Nyolc hónapig tartott Guszti megváltozott élete az embereivel. Egy kellemesen langyos késő őszi délután Péter és Márk a teraszon beszélgettek. Lassan nyílt az utcai ajtó, Guszti nagy nehezen betolta biciklijét, aztán a kerékpár jobbra, Guszti balra dőlt. A fiúk odaugrottak hozzá, leültették egy székre. Guszti nagyon részeg volt, öklendezett és hányt. Ezt eddig soha nem tette, bármennyit is ivott.

- Mesélj pajtás, mi történt? - Márk őszinte, bátorító hangja egy kicsit megnyugtatta a levegőért kapkodó Gusztit - aki remegő kézzel zsebéből cigarettát halászott elő, de aztán vállát megrántva, suta mozdulattal eldobta.

- A tévészerelő rokon, tudjátok - a Robi - elhívott fát fűrészelni. A fűrészgépés nagyon gyorsan vágta, én meg szomjas lettem. Adott bort a Robi, de azt mondta, többet nem kapsz, mert berúgtál. Én meg bementem a kamrába, nem mertem villanyt gyújtani és ittam valamit... nagyon rossz volt. - Guszti megint hányt. - Mondtam is a Robinak, de azt mondta, majd rendbe jövök, ki van bádогоzva a belem. Meg ne tartsam fel őket, menjek haza! - Sírni kezdett. - Pedig olyan jó volt nekem veletek.

Guszti temetése után Péter és Márk befejezték a pakolást az autóba. Landa azt mondta maradhatnak, de ezt egyikük sem akarta. Péter inkább visszamegy a feleségéhez, Márk a barátnőjéhez költözik. Így néz ki sanyarú jövőnk, innentől kezdve szigorúan csak egy nő! - ráztak kezét nevetve Landával.

Nyílt az utcai kisajtó, Darula Robi jött.

- Sziasztok, srácok! - próbált könnyed lenni. - Köszö, hogy eljöttetek a temetésre. - Apró mosoly bujkált szája szegletében, kezét nyújtott. Mivel egyikük sem fogadta jobbát, lassan leengedte azt a lába mellé. A fejét rázta.

- Nem értelek benneteket. Guszti beleivott a permetszerbe, mert hiányzott neki a szesz. Alkoholista. Nem vihettem orvoshoz, ott volt a fűrész! -

Péter mind a kilencven kilóját beleadta az ütésbe, csont reccsent. Robi jajgatva elterült a konyha kövén. Márk még egyszer, utoljára körbenézett.

- Mehetünk.

